

THE GLOBAL ECONOMY AND INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS

**Svitlana Bugil, Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor**

*Lviv National Environmental University
Lviv, Ukraine*

**Roman Dudyak, Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor**

*Staropolska Akademia Nauk Stosowanych w Kielcach
Kielce, Poland*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-296-8-1>

STRATEGIC ASPECTS OF PLANNING AND FORECASTING THE EXIT FROM THE GLOBAL CRISIS OF THE TOURISM INDUSTRY

СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ ПЛАНУВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ВИХОДУ ЗІ СВІТОВОЇ КРИЗИ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

За останні роки світова туристична індустрія зазнала чимало негативних впливів. Глобальне падіння міжнародного туризму на 73% означає не лише втрату прибутків, але також значне скорочення робочих місць та ВВП країн, які найбільше залежать від таких надходжень. Слід також відмітити, що сталися значимі зміни в поведінці самих мандрівників, що створює нові виклики для галузі туризму, а процес її відновлення буде нелегким.

Проте криза дає можливість переосмислити майбутнє туризму. Уряди повинні враховувати довгостроковий вплив кризи, одночасно використовуючи цифровізацію та діджиталізацію, а також зробити внесок у структурну трансформацію, необхідну для побудови більш сильнішої та стійкої туристичної економіки.

Кількісно оцінити поточний і майбутній вплив кризи на туризм важко, оскільки криза виявила недоліки в туристичних статистичних інформаційних системах, включаючи відсутність надійних, порівнянних і своєчасних даних для обґрунтування політичних і бізнес-рішень. Наявні дані вказують на різке зниження потоків міжнародних

подорожей і витрат на туризм, а також на зниження внутрішніх подорожей.

Зробити реальні прогнози впливу пандемії на туристичну економіку дуже складно, оскільки мінливою є санітарна ситуація та постійні зміни у заходах та правилах стримування епідемії.

Глобальний масштаб і тривалість цієї кризи, її довгострокова невизначеність та взаємопов'язана економічна та медична природа роблять її несхожою на будь-який попередній шок для туристичної індустрії. Поки що рано говорити, які довгострокові наслідки матиме криза для туристичної індустрії. У табл. 1 наведено деякі потенційні наслідки довгострокової туристичної політики.

Одним із найбільш ефективних методів стратегічного планування, що базується на оцінці сильних і слабких сторін є методу SWOT-аналізу.

Сплануємо стратегію подолання туристичної кризи за допомогою даного методу. Для цього слід визначити ключові фактори, що впливають на перспективи розвитку туризму, а потім згруповані в чотири категорії: сильні (Strengths) і слабкі (Weaknesses) сторони проекту, можливості (Opportunities), що відкриваються при його реалізації та загрози (Threats), пов'язані з його здійсненням.

На нашу думку, ключовими проблемами, які негативно впливають на перспективи розвитку туризму є:

1. Фактори, пов'язані з пандемією: як довго триватиме пандемія та коли ліки чи вакцини стануть загальнодоступними?

2. Фактори, пов'язані зі зняттям обмежень на поїздки та карантинном: коли і як країни почнуть пом'якшувати обмеження? Як правила соціального дистанціювання вплинуть на надання туристичних послуг?

3. Фактори, що впливають на довіру споживачів і бізнесу: скільки часу знадобиться споживачам, щоб відновити подорожі? Як зміниться характер подорожей?

4. Економічні фактори: глибина та масштаби світової рецесії? Які рішення приймають споживачі щодо дискреційних витрат?

5. Заходи уряду: як плануватимуться та впроваджуватимуться національні заходи та програми для підтримки туризму?

У табл. 2 наведено SWOT-аналіз чинників, що впливають на відновлення та перспективи розвитку світової туристичної індустрії після епідемії.

Потенційні наслідки довгострокової туристичної політики

Критерій	Характеристика
1	2
Сталий розвиток туризму	Може стати більш затребуваним у виборі туризму через більшу обізнаність щодо зміни клімату та несприятливих наслідків туризму. Очікується, що природні райони, регіональні та місцеві напрямки сприятимуть відновленню, і менша відстань проїзду може призвести до меншого впливу туризму на навколишнє середовище.
Внутрішній туризм	Очікується, що внутрішній туризм принесе користь, оскільки люди воліють залишатися місцевими та відвідувати напрямки в межах своєї країни. Внутрішні туристи часто є більш чутливими до цін і, як правило, мають нижчі структури витрат.
Довіра	Довіра мандрівників сильно постраждала від кризи та постійної невизначеності. Це може призвести до зниження попиту та споживання туризму, яке триватиме ще довго після початкового шоку
Поведінка мандрівників	На поведінку мандрівників впливатиме розвиток кризи, а також довгострокові споживчі тенденції, які змінюються у способі подорожей. Це може включати появу нових ніш та сегментів ринку, а також більший акцент на протоколах безпеки та безконтактному туристичному досвіді
Безпека та гігієна	Безпека та гігієна стали ключовими факторами для вибору напрямків та туристичної діяльності. Люди, швидше за все, віддаватимуть перевагу «приватним рішенням» під час подорожей, уникаючи великих зібрань та надаючи пріоритет приватним транспортним засобам, які можуть мати несприятливий вплив на навколишнє середовище
Пропозиція туризму	В екосистемі очікуються структурні зміни у постачанні туризму. Не всі підприємства переживуть кризу, і потенціал у цьому секторі, ймовірно, скоротиться на певний період, обмежуючи відновлення
Дефіцит кваліфікованих кадрів	Дефіцит кваліфікованих кадрів в туристичному секторі може посилитися, оскільки багато робочих місць втрачається, а працівники передислокуються в різні сектори
Скорочення інвестицій	Скорочення інвестицій вимагатиме активної політики стимулювання та відновлення інвестицій у туристичний сектор для підтримання якості туристичної пропозиції та сприяння сталому відновленню

1	2
Діджиталізація	Очікується, що діджиталізація туристичних послуг буде продовжувати пришвидшуватися, включаючи більш широке використання засобів автоматизації, безконтактних платежів та послуг, віртуального досвіду, надання інформації в режимі реального часу
Політика в галузі туризму	Політика в галузі туризму повинна бути більш реактивною, і в довгостроковій перспективі вона перейде до більш гнучких систем, здатних швидше адаптуватися до змін політичної спрямованості. Антикризовому управлінню буде приділятися особлива увага. Також важливі питання політики безпеки та охорони здоров'я

Джерело: розроблено на основі [4]

Таблиця 2

**SWOT-аналіз факторів, що впливають
на відновлення та перспективи розвитку туризму**

<p align="center">Strengths / СИЛИ</p> <ul style="list-style-type: none"> – стійкість туризму доведена в минулих кризах; – буфером може виступати внутрішній туризм; – переваги адаптації: протоколи безпеки та гігієни, подорожі ближче до дому, співвідношення ціни та якості, відповідальна поведінка споживача; – державна підтримка галузі. 	<p align="center">Weaknesses / СЛАБКОСТІ</p> <ul style="list-style-type: none"> – потенційно постраждали сегменти зазнають значних втрат: міжнародні, довгострокові, ділові поїздки та події; – значні перебої в авіаперельотах через збої та концентрації авіакомпаній; – розгляд подорожей як ризику; – попит на низьку соціальну дистанцію в процесі перезапуску туризму.
<p align="center">Opportunities / МОЖЛИВОСТІ</p> <ul style="list-style-type: none"> – переосмислення бізнес-моделей; – інновації, цифровізація та діджиталізація; – орієнтація на стійкі сегменти ринку (сільський, природний, оздоровчий туризм, екотуризм); – орієнтація на план адаптації та прогрес компанії. 	<p align="center">Threats / ЗАГРОЗИ</p> <ul style="list-style-type: none"> – економічне середовище: глобальна рецесія, зростання безробіття та загрози зайнятості, закриття бізнесу, переважно МСП, наявний дохід, невизначеність, що впливає на довіру споживачів і бізнесу; – тривалість пандемії (включаючи відновлення), не впевненість та недоступність вакцин; – вплив блокування та обмеження на поїздки; – невідома форма нових правил.

Джерело: власна розробка

Таким чином, забезпечення чіткої політики та вжиття заходів для зменшення невизначеності (де це можливо) щодо підтримки туризму буде визначальним для кожної країни. Перспективи туристичної

економіки все ще сповнені невизначеності, а впевненість у ділових подорожах сильно постраждала. Чітка комунікація, добре розроблена інформаційна політика та чіткі епідеміологічні критерії будуть особливо важливими в ситуаціях, коли обмеження на поїздки та заходи стримування необхідно змінити у відповідь на спалахи вірусу та зміну стану здоров'я.

Література:

1. Атаманчук З. А. Розвиток міжнародного туризму в умовах пандемії COVID-19: тенденції та очікування. *Бізнес Інформ*. 2020. № 5. С. 94–99.
2. Леміш К., Бабіна Н., Швачко В. Дослідження тенденцій розвитку міжнародного туризму. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Вип. 60-1. С. 14–17.
3. Логвин М. М. Карпенко Н. М. Тараненко О. О. Міжнародний та вітчизняний туризм в умовах пандемії: нові виклики та реальність. Світова економіка та міжнародні відносини. *Інтелект XXI*. № 3. 2021. С. 29–34.
4. OECD (2020), «Mitigating the impact of COVID-19 on tourism and supporting recovery», OECD Tourism Papers, No. 2020/03, OECD Publishing, Paris. URL: https://www.oecd-ilibrary.org/industry-and-services/mitigating-the-impact-of-covid-19-on-tourism-and-supporting-recovery_47045bae-en.
5. UNWTO, World Tourism Barometer, vol. 18, No. 3, June 2022 та UNWTO, World Tourism Barometer, vol. 18, No. 2, May 2022, Madrid. URL: <https://doi.org/10.18111/wtobarometereng>.